

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Suvac
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Pruteanu, I. Țurcan, I. Cotruță

ÎNCHEIERE

18 octombrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ina Loghin-Mura, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ina Loghin-Mura împotriva lui Ion Sucitu, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana, mun. Chișinău, cu privire la decăderea din drepturile părintești și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Ina Loghin-Mura și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a respins acțiunea depusă de Ina Loghin-Mura, ca neîntemeiată,

constată:

La 04 mai 2021, Ina Loghin-Mura a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Sucitu, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana, mun. Chișinău, cu privire la decăderea din drepturile părintești și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 20 iulie 2013, a încheiat căsătoria cu Ion Sucitu, iar la XXX, în timpul căsătoriei, s-a născut fiica lor comună XXX.

Prin hotărârea din 27 februarie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Ina Loghin și Ion Sucitu, s-a încasat de la Ion Sucitu pensia pentru întreținerea copilului minor, XXX în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, începând cu data de 28 ianuarie 2015 și până la atingerea majoratului copilului. Totodată, s-a încasat de la Ion Sucitu în beneficiul Inei Loghin pensia de întreținere a fostei soții în mărime de 2 000 de lei lunar, începând cu data de 28 ianuarie 2015 și până la atingerea vârstei de trei ani a copilului minor, XXX.

În temeiul hotărârii din 27 februarie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, au fost eliberate titluri executorii și înaintate spre executare silită executorului judecătoresc, Diana Niculița.

Reclamanta a menționat că, domiciliul copilului XXX, de la naștere și până la depunerea cererii de chemare în judecată este stabilit cu mama, Ina Loghin. Ion Sucitu a plecat din familie în luna decembrie 2014 și din acel moment, timp de șase ani, nu a vizitat copilul, nu s-a implicat în educația, dezvoltarea sau întreținerea fetei.

La fel, reclamanta a indicat că, după divorț, a fost modificat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, XXX, fiind stabilită în sumă fixă de 790 de lei lunar.

Însă, Ion Sucitu nu își îndeplinește obligațiile părintești și nu execută hotărârile judecătorești, acumulând restanțe la plata pensiei de întreținere. Deși, Ion Sucitu locuiește pe aceeași stradă cu copilul, nu a vizitat-o niciodată din luna decembrie 2014, fapt care demonstrează lipsa de interes a acestuia față de copil.

Reclamanta a relevat că, la împlinirea vârstei de cinci ani de către copil, Ion Sucitu a achitat restanța la pensia de întreținere, deoarece nu putea pleca în vacanță peste hotarele Republicii Moldova, or, executorul judecătoresc a aplicat în privința acestuia interdicția de perfectare a actelor de călătorie.

Ina Loghin-Mura a remarcat că, pe parcursul anilor, Ion Sucitu o suna pentru a o determina să renunțe la pensia de întreținere a copilului în schimbul decăderii lui din drepturile părintești, dar fără a se interesa de viața și nevoile copilului.

De asemenea, Ion Sucitu a refuzat eliberarea acordului pentru perfectarea pașaportului copilului și i-a propus reclamantei să fie decăzut din drepturile părintești în schimbul renunțării la plata pensiei de întreținere a copilului.

În opinia reclamantei, prin faptul că Ion Sucitu se eschivează de la obligațiile sale părintești față de copilul XXX, inclusiv prin neachitarea pensiei de întreținere, acesta acționează în detrimentul intereselor copilului minor.

Reclamanta a solicitat decăderea lui Ion Sucitu din drepturile părintești asupra copilului XXX.

Prin hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ina Loghin-Mura împotriva lui Ion Sucitu, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana, mun. Chișinău, cu privire la decăderea din drepturile părintești și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată (f.d. 117, 123-129).

La 10 mai 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ina Loghin-Mura, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 120-121).

Prin decizia din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Ina Loghin-Mura și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 159, 160-168).

În consolidarea soluțiilor sale, prima instanță și instanța de apel au reținut că, decăderea din drepturile părintești este o sancțiune aplicată față de părinții care din culpă gravă nu-și îndeplinesc obligațiunile față de copil, inclusiv, se eschivează de la plata pensiei de întreținere.

Eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești include acțiunile sau inacțiunile sistematice ale părinților, care pun în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, primejduiesc învățătura și instruirea copilului.

Pentru decăderea din drepturile părintești pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreținere este necesară existența unor probe concludente și pertinente

care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere.

La caz, prima instanță și instanța de apel au constatat că, Ina Loghin-Mura nu a prezentat probe, care să demonstreze că acțiunile lui Ion Sucitu se încadrează în prevederile art. 67 din Codul familiei, care să justifice decăderea acestuia din drepturile părintești în privința copilului minor XXX.

Deși, reclamanta a prezentat încheierile emise de executorul judecătoresc privind existența restanței la plata pensiei de întreținere, Ion Sucitu a prezentat ordinul de încasare a numerarului din 14 februarie 2022, conform căruia acesta a achitat suma de 17 000 de lei pentru pensia alimentară a copilului și cheltuielile de executare (f.d. 93).

Chiar și în situația în care Ion Sucitu ar înregistra restanțe la plata pensiei de întreținere, această circumstanță nu constituie temei de decădere a tatălui din dreptul său de părinte, urmând a fi administrate probe privind eschivarea cu rea-credință de la executarea obligațiilor părintești.

Prima instanță și instanța de apel au reținut că, Ion Sucitu are la întreținere alți trei copii, dintr-o căsătorie ulterioară, circumstanțe care în mod obiectiv îngreunează obligația acestuia privind plata pensiei alimentare pentru copilul XXX.

Astfel, prima instanță și instanța de apel au ajuns la concluzia că, la moment nu este justificată admiterea sancțiunii de decădere a lui Ion Sucitu din drepturile părintești față de copilul XXX.

La 17 martie 2023, Ina Loghin-Mura a declarat recurs împotriva deciziei din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea sa, în sensul formulat (f.d. 173-177 recto-verso).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cerere de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că prima instanță și instanța de apel nu au aplicat legea care trebuie aplicată și au interpretat eronat legea, iar în consecință neîntemeiat au respins acțiunea.

Recurenta a considerat că, prima instanță și instanța de apel n-au pătruns în esența speței și au admis o ingerință arbitrară în drepturile și libertățile fundamentale ale recurenteii precum și a copilului său minor, în mod special în dreptul la respectarea vieții private și de familie, garantat de art. 8 CEDO.

În opinia recurenteii, circumstanțele de fapt ale speței demonstrează cu certitudine atitudinea ignorantă a intimatului Ion Sucitu față de copilul minor XXX, iar acest fapt constituie temei de decădere a intimatului din drepturile părintești, prin prisma prevederilor art. 67 din Codul familiei.

Ina Loghin-Mura a menționat că, prima instanță și instanța de apel n-au ținut cont de impactul benefic al decăderii din drepturile părintești ale intimatului Ion Sucitu asupra dezvoltării normale a copilului minor XXX, or, în așa mod vor fi evitate neînțelegerile între ea și intimat, precum și amenințările primite din partea soției intimatului și caracterul vădit violent al comportamentului acesteia atât în adresa sa, cât și a copilului.

Recurenta a remarcat că, la soluționarea litigiului, instanța de apel nu a ținut cont de atitudinea intimatului, care timp de ani la rând nu și-a exprimat simpla intenție de a-și vedea copilul, de a participa în calitate de tată în viața acestuia,

atât financiar, cât și spiritual, iar aceste circumstanțe se încadrează în temeiul de decădere din drepturile părintești.

Ina Loghin-Mura a considerat că, instanța de apel a lăsat fără apreciere faptul că, prin referința depusă la cererea de apel, intimatul Ion Sucitu este de acord cu cele invocate în cererea de apel și a solicitat casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie decăzut din drepturile sale părintești față de copilul minor XXX.

La 05 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului pentru notificare copia recursului motivat declarat de către Ina Loghin-Mura împotriva deciziei din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 186).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 22 noiembrie 2022. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „valeria.puntea@justice.md”, decizia motivată din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces în mod electronic la 30 ianuarie 2023 (f.d. 170). Astfel, se consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 17 martie 2023 (f.d. 173).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către Ina Loghin-Mura împotriva deciziei din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Ina Loghin-Mura este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Ina Loghin-Mura, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Ina Loghin-Mura conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse în cererea de chemare în judecată și cererea de apel, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor

argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentul Ina Loghin-Mura nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Ina Loghin-Mura, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ina Loghin-Mura împotriva deciziei din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Viorica Puica

judecătorii

Aliona Donos

Oxana Parfeni